

استعداداتحلیله (هوش غیر کلامی)

جدا از هوش‌های ریاضی و ادبی، کشف رابطه‌ی معنایی بین دو یا چند تصویر نیز به نوعی از هوش مربوط است. این نوع هوش هم مثل سایر انواع هوش، تقویت‌پذیر است و کتاب حاضر نیز قصد دارد با ارائه‌ی پانصد و بیست سؤال در پنج فصل مجزا و چهار آزمون جمع‌بندی در انتهای کتاب، همراه با پاسخ تشریحی همه‌ی سؤالات، زمینه‌ای برای تقویت این نوع هوش غیر کلامی بسازد.

ساختار کتاب و ویژگی‌های پرسش‌های آن

تلاش کرده‌ایم پرسش‌های این کتاب «جامع و متوازن» باشد، به این معنا که در این مجموعه از همه‌ی مباحث به تعداد کافی، نه زیاد و نه کم، سؤال مطرح شود. چهار مبحث کلی که می‌توان پرسش‌های این چنین را در آن گنجانده، عبارت است از «یافتن شکل ناهماهنگ»، «الگویابی»، «جایگاه نقطه و شکل» و «تجسم فضایی». همچنین جدا از این چهار مبحث، پرسش‌های دیگری نیز وجود دارد که به دلیل گستردگی و جنبه‌ی آموزشی آن‌ها، در کتاب حاضر فصلی جداگانه به آن اختصاص داده شده است.

همچنین تلاش کرده‌ایم پرسش‌های این کتاب «شامل» باشد، یعنی در هر مبحث از همه‌ی انواع تیپ‌ها به تعداد کافی سؤال وجود داشته باشد. برای مثال در دو مبحث نخست یعنی «یافتن شکل ناهماهنگ» و «الگویابی»، باید پرسش‌هایی از همه‌ی انواع «قرینه‌یابی»، «دوران»، «شیفت» و ترکیب این موارد مطرح شود. یا در مثالی دیگر، در مبحث تجسم فضایی، سه تیپ «شناخت وجه مشخص روبه‌رو»، «شناخت وجه مشخص کناری»، «توجه به زاویه‌ی طرح‌های غیر قرینه» بارزتر است که کتاب حاضر، هر سه نوع را شامل می‌شود. تعداد پرسش‌های هر فصل با توجه به این نکته و نیز با توجه به میزان دشواری پرسش‌های هر فصل تعیین شده است. علاوه بر این، یکی دیگر از ویژگی‌هایی که برای تأیید نهایی پرسش‌های این کتاب در نظر گرفتیم، «قانع‌کننده بودن» است؛ یعنی پرسش‌هایی طرح شده است که نه پیچیدگی بیهوده داشته باشد که ذهن مخاطب را با اشکال بی‌اهمیت مواجه کند و نه از اساس راهی به‌جز راه مد نظر طراح سؤال برای حل آن مسأله وجود داشته باشد.

درسنامه، پاسخ‌های تشریحی، پیمان‌بندی، آزمون‌های جمع‌بندی

از آن‌جا که پاسخ‌گویی به برخی پرسش‌های این مجموعه، با مطالعه‌ی توضیحی کوتاه درباره‌ی مباحث‌ها، راحت‌تر انجام می‌شود، در ابتدای هر فصل درسنامه‌ای کوتاه آورده‌ایم. پاسخ‌های تشریحی برای پرسش‌های این مجموعه با وسواس فراوان نوشته شده است، به نوعی که نه زیاده‌گویی داشته باشد و نه نکته‌ای را ناگفته بگذارد. اما ابزار بارز دیگری که این کتاب به آن مسلح است، «پیمان‌هاست». تعداد پرسش‌های هر فصل این کتاب، از مضارب ده است و علاوه بر شماره‌ی سؤال، عدد دیگری در کنار هر سؤال درج شده است که نشان‌دهنده‌ی شماره‌ی سؤال در آن پیمان‌هاست. با این روش، دانش‌آموز می‌تواند با برنامه‌ی زمانی مشخصی به پرسش‌ها پاسخ دهد و برای وقفه‌گذاری‌های میان پرسش‌ها نیز هدفگذاری کند.

تیپ سؤال	تعداد سؤال‌ها	تعداد پیمان‌ها
شکل ناهماهنگ	۱۲۰	۱۲
الگویابی	۲۰۰	۲۰
جایگاه نقطه و شکل	۸۰	۸
تجسم فضایی	۶۰	۶
پرسش‌های ترکیبی	۶۰	۶
مجموع	۵۲۰	۵۲

علاوه بر این پرسش‌ها، چهار آزمون جمع‌بندی معادل هشتاد سؤال در انتهای کتاب همراه با پاسخ تشریحی قرار داده‌ایم که در جمع‌بندی نکات آموخته، مخاطب را یاری کند. بنابراین در کتاب حاضر، ششصد سؤال و شصت پیمان‌ها داریم.

آیا اساساً هوش غیر کلامی را باید پرورش داد؟

فارغ از این‌که اعتقاد داریم توانایی‌های هیچ انسانی - حداقل به شکل کامل - خداداد و ذاتی نیست؛ اعتقاد داریم هم هوش غیر کلامی را می‌باید پرورش داد و هم هوش کلامی را. بدیهی است آن‌چه در زندگی روزمره نیز به کار می‌آید، همین هوش ورزیده است.

ممید اصفهانی